

WYMAGANIA EDUKACYJNE I DOSTOSOWANIA – KLASA 4 (NOWA PODSTAWA PROGRAMOWA 2026)

Podręcznik: „NOWE Zamieńmy słowo” (WSiP)

1. WYMAGANIA ŚRÓDROCZNE (I SEMESTR) – KLASA 4

Ocena / Poziom	Kształcenie literackie i kulturowe (w tym Lektury)	Kształcenie językowe (Gramatyka, ortografia)	Tworzenie wypowiedzi (Pisanie i mówienie)
Dopuszczający (2) Konieczny (K)	- Nazywa wrażenia z lektury - Wskazuje głównego bohatera i czas akcji w komiksie „Kajko i Kokosz. Szkoła latania” - Odnajduje dosłowne informacje w prostym wierszu lub baśni	- Rozróżnia głoskę od litery - Wskazuje samogłoski i spółgłoski - Przepisuje krótki tekst bez błędów - Zna podstawowe znaki (kropka, pytajnik)	- Pisze krótką wiadomość lub SMS według wzoru - Formułuje proste zdanie pojedyncze - Odpowiada na proste pytania nauczyciela tak/nie lub pojedynczymi słowami
Dostateczny (3) Podstawowy (P)	- Streszcza plan wydarzeń w „Kajko i Kokosz” - Wyjaśnia ogólny sens baśni lub podania - Odróżnia postacie fantastyczne od realistycznych - Określa temat czytanego utworu	- Układa wyrazy w kolejności alfabetycznej - Rozpoznaje rzeczownik i czasownik oraz odpowiada na ich pytania - Stosuje wielką literę na początku zdania oraz w imionach	- Redaguje proste zaproszenie i ogłoszenie według wytycznych - Buduje wypowiedź kilkudzaniową o sobie lub bohaterze - Przestrzega logicznego porządku wypowiedzi
Dobry (4) Rozszerzający (R)	- Charakteryzuje krótko Kajka i Kokosza oraz ocenia ich zachowanie - Wyszukuje epitety i wyrazy dźwiękonaśladowcze w tekście - Odróżnia świat fikcji od rzeczywistości - Samodzielnie formułuje wnioski	- Określa liczbę i rodzaj rzeczownika oraz czas i osobę czasownika - Dzieli wyrazy na sylaby i przenosi je do nowej linii - Poprawnie stosuje w praktyce zasady pisowni z „ó”, „u”, „ż”, „rz”	- Komponuje kilkudzaniowe opowiadanie z zachowaniem wstępu, rozwinięcia i zakończenia - Redaguje krótką notatkę w formie tabeli lub punktów - Aktywnie uczestniczy w rozmowach klasowych
Bardzo dobry (5) Dopełniający (D)	- Wyjaśnia ukryte przesłanie i morał w baśniach i komiksie - Określa funkcje epitetów w utworach lirycznych - Samodzielnie analizuje zachowanie bohaterów w zmiennych sytuacjach - Sprawnie korzysta ze spisu treści	- Bezbłędnie rozpoznaje i odmienia części mowy - Wyjaśnia różnice między głoską a literą w trudnych zestawieniach (np. cz, sz, rz) - Wykazuje się nienaganną ortografią	- Redaguje bogate w słownictwo opowiadanie twórcze - Tworzy precyzyjny opis postaci lub ulubionego przedmiotu - Swobodnie i logicznie wypowiada się na zadany temat
Celujący (6) Wykraczający (W)	- Syntetyzuje motywy wędrowne i fantastyczne w różnych tekstach kultury - Formułuje głębokie i oryginalne sądy o przeczytanych utworach - Czyta teksty literackie spoza kanonu lektur	- Dostrzega i wyjaśnia trudne zjawiska fonetyczne - Służy pomocą innym uczniom w rozwiązywaniu zagadek gramatycznych	- Tworzy oryginalne teksty o wysokich walorach literackich (np. własna baśń lub komiks) - Przewodzi dyskusjom klasowym, argumentując dojrzałe wnioski

2. WYMAGANIA ROCZNE (II SEMESTR I PODSUMOWANIE ROKU) – KLASA 4

Ocena / Poziom	Kształcenie literackie i kulturowe (w tym Lektury)	Kształcenie językowe (Gramatyka, ortografia)	Tworzenie wypowiedzi (Pisanie i mówienie)
Dopuszczający (2) Konieczny (K)	- Kojarzy fakty z lektury „Akademia Pana Kleksa” oraz wybranej legendy - Wskazuje elementy niezwykle w świecie Pana Kleksa - Rozpoznaje rym w wierszu	- Rozpoznaje przymiotnik i liczebnik w prostym tekście - Wskazuje podmiot i orzeczenie w prostym zdaniu pojedynczym - Zna reguły pisowni „nie” z czasownikami	- Redaguje krótką formę użytkową (np. pocztówkę) według wzoru - Odpowiada na pytania dotyczące tekstu krótkimi zdaniami - Dbą o czytelność zapisu
Dostateczny (3) Podstawowy (P)	- Streszcza przygody bohaterów „Akademii Pana Kleksa” - Opisuje wygląd i niezwykle umiejętności Ambrożego Kleksa - Określa nastrój i odbiorcę wiersza - Odróżnia legendę od baśni	- Dopasowuje przymiotnik do rzeczownika w odpowiedniej formie - Wyszukuje podmiot i orzeczenie w zdaniach pojedynczych rozwiniętych - Poprawnie pisze „nie” z rzeczownikami i czasownikami	- Pisze prywatny list lub e-mail z zachowaniem elementów kompozycji - Tworzy kilkuzdaniowy opis rośliny, zwierzęcia lub postaci - Formułuje proste wnioski i opinie
Dobry (4) Rozszerzający (R)	- Analizuje strukturę i osobliwości Akademii Pana Kleksa - Identyfikuje uosobienia i porównania w poezji oraz omawia ich rolę - Porównuje motywy w różnych legendach narodowych i lokalnych	- Poprawnie stopniuje typowe przymiotniki - Rozróżnia zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte - Stosuje przecinek przed spójnikami: że, ponieważ, bo, ale, który	- Redaguje spójny list prywatny o bogatej treści - Tworzy uporządkowany i szczegółowy opis postaci/miejsca - Dbą o prawidłowy podział tekstu na akapity
Bardzo dobry (5) Dopełniający (D)	- Interpretuje alegoryczne i symboliczne elementy w „Akademii Pana Kleksa” - Samodzielnie analizuje funkcje środków stylistycznych w poezji - Omawia wartości płynące z baśni i legend	- Bezbłędnie stosuje zasady stopniowania przymiotników (w tym nieregularne) - Przekształca zdania pojedyncze, dbając o styl - Samodzielnie koryguje błędy interpunkcyjne w tekście złożonym	- Tworzy rozwinięte, twórcze opowiadanie z dialogiem i elementami opisu - Redaguje poprawny list z elementami argumentacji - Posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym stylem
Celujący (6) Wykraczający (W)	- Dokonuje krytycznej oceny postaw bohaterów i ich literackich ewolucji - Przeprowadza samodzielną, pełną interpretację porównawczą dwóch tekstów poetyckich - Wykazuje pasję czytelniczą	- Swobodnie operuje strukturami składniowymi - Stosuje nieszablonowe konstrukcje językowe dla osiągnięcia zamierzonego celu stylistycznego	- Pisze dojrzałe recenzje książek lub filmów - Tworzy bezbłędne, rozbudowane formy wypowiedzi wykazujące cechy własnego stylu literackiego

3. DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ I METOD PRACY DLA UCZNIA Z AFAZJĄ MOTORYCZNĄ

Obszar trudności u ucznia	Działania i dostosowania nauczyciela	Formy aktywności / Prawa ucznia (Czasowniki operacyjne)
Trudności z wypowiedzianiem się (Ekspresja mowy)	• Zastępuje długie odpowiedzi ustne odpowiedziami pisemnymi lub testowymi • Nie pogania ucznia podczas mówienia, zapewnia bezstresową atmosferę • Zadaje pytania zamknięte (tak/nie) lub pytania z alternatywą do wyboru	• Odpowiada za pomocą gestu, wskazania lub pojedynczych słów • Korzysta z przygotowanych kart pomocniczych z obrazkami/hasłami • Przygotowuje wypowiedzi ustne wcześniej w domu
Trudności z pisanem i budowaniem zdań	• Pozwala na pisanie na komputerze/tablecie lub uzupełnianie tekstu z lukami • Oceniania przede wszystkim wiedzę merytoryczną, a nie płynność konstrukcji składniowych • Zmniejsza ilość tekstu do odręcznego przepisania z tablicy	• Uzupełnia zdania z lukami (gotowy bank wyrazów) • Łączy liniami pojęcia, definicje, synonimy lub części mowy • Posługuje się pismem drukowanym lub wspomagany komputerowo
Praca z lekturą i długim tekstem	• Umożliwia i zaleca korzystanie z audiobooków oraz lektur w wersji komiksowej/obrazkowej • Dzieli polecenia i testy czytania na małe fragmenty • Wydłuża czas na zapoznanie się z tekstem egzaminacyjnym / klasowym	• Słucha audiobooków lektur obowiązkowych • Wskazuje ilustracje odpowiadające wydarzeniom z tekstu • Układa plan wydarzeń z gotowych rozsypanek zdaniowych
Stres i zmęczenie psychiczne	• Dawkuje wysiłek, dzieli zadania na etapy, stosuje wzmocnienia pozytywne • Unika oceniania negatywnego za pomyłki wynikające z blokady językowej	• Wykonuje zadania we własnym tempie • Sygnalizuje potrzebę odpoczynku lub trudność w sformułowaniu myśli

*Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z założeniami nowej podstawy programowej 2026 oraz wytycznymi edukacji włączającej dla uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi (SPE).